

PepinoGold.sk

O rastline

Pôvod

Pravdepodobne z Peru alebo Kolumbie, odkiaľ sa rozšírilo do ďalších juhoamerických oblastí. Indiáni ju nazývajú cachuma (kačuma). V Európe je známa pod názvom pepíno, čo v španielčine znamená šalátová uhorka, aj keď chuťovo je úplne odlišná. Do Európy sa pepíno dostalo rýchlo. Správy dokazujú, že sa pestovalo už okolo roku 1785 v záhradách francúzskeho kráľa Ludvíka XVI. Podobne ako kiwi sa pepíno uchytilo na Novom Zélande, kde bolo prešľachtené. Odtiaľ potom začalo získavať aj európskych pestovateľov, najmä v Taliansku. U nás sa objavuje ako novinka a pre ľahké pestovanie, skorou plodnosťou a chuťou sa určite skoro stane obľúbenou rastlinou našich pestovateľov.

Botanická charakteristika

Je to vytrvalá bylina, poloker vzpriameného vzrastu, 30 až 50 cm vysoká, v dospelosti ležatého alebo splývavého vzrastu. Pestuje sa väčšinou ako jednoročná. Kvety sa objavujú v metlinách na dlhej stopke. Sú obojpohlavné, podobné kvetu zemiakov. Listy sú stopkaté, ľuľkovité, kopijovité až 15 cm dlhé alebo nepravidelne laločnaté. Plody sú vajcovito oválne, šupka hladká, lesklá, pomerne tenká, zelená, v zrelosti žltá až žltoranžová, fialová s pozdĺžnymi výraznými tmavozelenými až hnedo-fialovými pruhmi. Zrelé plody sú voňavé, šťavnaté a sladké ako u melónu. Plody sú 12 cm vysoké a vyššie, a až 10 cm široké, často bezsemenné. Obsahom vitamínu C sa vyrovnajú citrusom, obsahujú cca 7% cukru.

Využitie

Dozreté plody sa konzumujú surové. Majú žltú dužinu, mäkkú, silno voňavú, sladkú, s obsahom až 60 mg vitamínu C v 100 g. Konzumuje sa umyté bez šupky, alebo nakrájané v zmesi s iným ovocím. Dá sa z neho pripraviť aj výborný lekvár. Najlepšie chutí chladené, rozkrojené na kúsky a posypané škoricou a cukrom.

Pestovanie

Patrí do čeľade ľuľkovitých rastlín. Jeho tepelné nároky sú rovnaké ako u paradajok, ale má o 50–60 dní dlhšiu vegetačnú dobu. Aby sme zozbierali z 1 rastliny 10–15 plodov, mali by sme ju prirýchliť. Ak máme skleník apod., vysádzujeme rastliny od apríla do polovice mája. Pepínu sa dobre darí v kvetináčoch. Do malého (40 cm) vysádzujeme jednu rastlinu, do väčšieho 50–60 cm dve. Substrát volíme záhradnícky univerzálny alebo na zeleninu (Agro Česká Skalice.) Všetko môžeme vylepšiť pridaním 3–4 lyžíc granulovaného hnojiva (Hosťické slepičince) na dno kvetináča. Vrcholček (2 cm) do polovice apríla zaštipneme, v neskoršej dobe už neštipíme. V nevykurovanom skleníku nám bude trvať 3–4 týždne než sa rastlina rozvetví a bočné výhonky narastú 15–20 cm. Potom pepíno premiestnime von, kde už bude rásť. Neskoré jarné mrazy pod -2°C môžu rastlinu zničiť. Ak skleník nemáme, presadíme rastlinu do plastového kvetináča s priemerom 14–17cm, taktiež o 5 cm hlbšie a zaštipneme. Presadené rastliny potom umiestnime na vnútornú parapetu slnečného okna, kde bude rásť asi 4–5 týždňov. Nové typy okien prepúšťajú len časť svetla, čím sú pre pestovanie nevhodné. Hneď ako pominú nočné mrazy a rastlina je 25–30 cm vysoká, presadíme ju do kvetináča a premiestnime na vonkajšie slnečné miesto. Nočné teploty až do $+1^{\circ}\text{C}$ rastlina znesie, ale pri teplote $+6^{\circ}\text{C}$ už nerastie. Rastliny začínajú kvitnúť začiatkom júla. Plody rýchlo rastú a koncom augusta menia farbu od zelenej do žltoranžovej, kedy

PepinoGold.sk

dozrievajú. Do prvých jesenných mrazov zozbierame asi polovicu úrody, potom rastliny premiestnime do svetlej miestnosti (skleníku). Zvyšok plodov dozrieva na rastline postupne až do polovice novembra. Úroda z prirýchlenných rastlín býva 10–17 plodov (2–2,5 kg). Rastliny, ktoré boli vysadené až v júni, alebo neboli prirýchlené, majú plodov menej. V priebehu zrenia sa mení pomer cukrov v plode. Preto aby boli plody čo najsladšie, je vhodné ho z rastliny odtrhnúť, hneď ako plod získa krásne žltó-zlatistú farbu. Hnojíme formou zálievky od mája do júna každých 10 dní Krystalonem Štart, júl až september Krystalonem Plod a Kvet, Floranu ai. Zvýšený obsah fosforu v hnojive môže urýchliť dozrievanie až o dva týždne. Ochrana pred napadnutím roztočom chmeľovým – postrek Omite, Svilustop; na vošky – postrek Mospilan. Plesne a hubové choroby rastlinu nenapadajú.

Najčastejšie chyby pri pestovaní

Aby bola zaručená genetická totožnosť (pravosť) s vyšľachteným druhom „Pepino gold“ sú VŠETKY naše rastliny rozmnožované vegetatívne. Pri zachovaní daného postupu je pestovanie aj v menej teplých rokoch bez výkyvov na plodnosti. Rastliny vypestované zo semien získavajú odlišné vlastnosti (veľkosť, neopeľujú sa, plodnosť, dozrievanie atď.), preto sú pri pestovaní úplne nevhodné.

Ako ďalšie chyby uvádzame

1. Neskoro výsadba.
2. Rastliny boli síce zakúpené už v apríli, ale neboli do desiatich dní presadené do väčšej nádoby. Potom sa zastavuje rast.
3. Prechladnutie – rastliny boli po dobu 5 a viac dní vystavované teplotám pod 5 °C, prestali rásť a žltnúť.
4. Prehnojenie – bujný rast, tmavé zelené listy, kvety sa neopelia a opadajú.
5. Malá nádoba (menej ako 2l) – rastlina sa nerozvetví, kvitne len na vrchole a neplodí.
6. Veľká nádoba (viac ako 20 l alebo voľná výsadba) – bujný rast, neskoro kvitne a plody nedozrievajú.
7. Vysoké teploty a zlé opeľovanie – pestovanie celoročne v skleníku.

Z nášho šľachtenia

Pepino „Adéla“ a Pepino „visící rampouch“

Ide o mohutnejšiu 100–120 cm vysokú, rýchlo rastúcu rastlinu s výlučne fialovým kvetom a fialovo sfarbenými stonkami aj stopkami listov. Plody rastliny sú podlhovasté, 15 cm dlhé a 6 cm široké, sladkokyslej výraznej chuti. Táto rastlina vyžaduje nádobu 10–15 l a slnečnú polohu. Pestujeme ju s oporou ako malý ker. Rastlinu neštepíme, u zaštipnutých rastlín narastú dlhé bočné vetvy, ktoré sa neskôr samovoľne vylamujú.

Pepino „Sladké srdce“

Rastlina je vzrastom podobná ako Pepino gold, kvitne bohato, ale opelí sa len malá časť kvetov, čomu potom zodpovedá počet 4–6 plodov na jednej rastline. Plody majú srdcovitý tvar o veľkosti 12×8 cm a majú výraznú sladkú chuť. Rastlina vyžaduje slnečnú polohu. Pre väčší výnos sadíme po dvoch rastlinách aj do menšieho kvetináču o veľkosti 40 cm. Do väčších kvetináčov potom môžeme pridať Pepino gold, vďaka ktorému sa kvety lepšie opelia. Rastliny vždy zaštipujeme.
